

سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و توسعه کارآفرینی؛ بسترها و الزامات

سعید غلامرضایی^۱، حسین شعبانعلی فمی^۲، حشمت الله سعدی^۳، فاطمه سپهوند^۴

۱ استادیار گروه توسعه روستایی دانشگاه لرستان، لرستان، ایران

۲ استاد گروه آموزشی مدیریت و توسعه کشاورزی، دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی تهران، ایران

۳ دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۴ دانشجوی دکتری توسعه کشاورزی، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

چکیده

تحقیق پیش رو باهدف بررسی زمینه‌ها و چگونگی نقش‌آفرینی سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی در توسعه کارآفرینی دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی در شهرستان خرم‌آباد (استان لرستان) صورت گرفته است و با بهره‌گیری از پارادایم کیفی با نظریه مفهوم‌سازی بنیادی در سال ۱۳۹۶ شکل گرفت. جامعه آماری این تحقیق تمامی دانش‌آموختگان در گرایش‌های مختلف کشاورزی و عضو این سازمان در شهرستان خرم‌آباد بودند و با استفاده از روش نمونه‌گیری گلوله برفی هدفمند نمونه‌ای به تعداد ۲۴ نفر انتخاب شده‌اند. برای جمع‌آوری اطلاعات، مصاحبه‌هایی نیم‌ساختارمند صورت گرفت. اعتبار و روایی داده‌ها در پژوهش حاضر از روش بازبینی توسط مشارکت‌کنندگان در پژوهش استفاده شد و پس از دریافت نظرات اصلاحی، ویرایش‌های لازم انجام شد و همچنین برای افزایش قابلیت اطمینان پژوهش به مسیرنمای حسابرسی اقدام شد. در ابتدا "سازوکارهای نقش‌آفرینی سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی در کارآفرینی دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی با استفاده از الگوی گیلزر و اشتراوس تعیین گردید و با به‌کارگیری نرم‌افزار MAXQDA 12 فرایند کدگذاری‌ها صورت گرفت و مقوله‌های اصلی و فرعی استخراج شدند. "خدمات لجستیک"، "حمایت‌های مالی"، "دوره‌های آموزشی" و نیز تقویت روحیه کارآفرینی، "حمایت‌های شغلی"، "رایزنی اشتغال" و "تسهیل روند امور اداری" و نیز "نیازسنجی فعالیت‌ها" از جمله نتایج بود که در این تحقیق کسب شد و این سازمان با انجام این اقدامات میتواند در توسعه کارآفرینی ایفای نقش موثری داشته باشد

کلمات کلیدی: نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، کارآفرینی، دانش‌آموختگان، لرستان، MAXQDA 12

Organization of Agricultural and Natural Resources Engineering and Entrepreneurship Development; Subjects and Requirements

Saeed gholamrezai¹, Hossen Shaban ali Fami², Heahmat alah saadi³, fatemeh sepahvand⁴

1-Assistant Professor, Department of Rural Development, Lorestan University, Lorestan, Iran

2- Professor, Department of Agricultural Management and Development, Tehran, Iran

3- Associate Professor, Department of Agricultural Extension and Education, Bu-Ali Sina University, Hamedan,

4-Ph.D. Student of Agricultural Development, Department of Agricultural Extension and Education, Bu-Ali Sina University, Hamedan

Abstract

The purpose of this study was to investigate the bases and the role of the organization of agricultural science system and natural resources in the development of entrepreneurship in agriculture graduates in Khorramabad (Lorestan province). Using qualitative paradigm, the concept of conceptualization was formed in 1396. The statistical population of this research was all graduates in different agricultural trends and members of this organization in Khorramabad city. A sample of 24 people was selected using purposeful snowball sampling. Semi-structured interviews were conducted to collect information. Validity and validity of the data in this study was used as a review method by the participants in the research. After receiving corrective comments, the necessary revisions were made and to increase the reliability of the research, an audit trail was conducted. Initially, the role of the organization of agriculture and natural resources management in agricultural graduates entrepreneurship was determined using the Gilzer and Strauss model, and using the MAXQDA12 coding process, the coding process was extracted and the main categories and subcategories were extracted. Logistics services, financial support "The training courses, as well as the strengthening of the entrepreneurial spirit," "job support," "employment counseling," "facilitating the administrative process," as well as the "measurement needs assessment" were among the results obtained in the study, These actions can play a part in the Kafraimi's impulse Effective

Keywords: Agricultural Engineering and Natural Resources, Entrepreneurship, Graduates, Lorestan, MAXQDA 12

مقدمه

هم‌اکنون بیکاری فارغ‌التحصیلان یکی از مهم‌ترین چالش‌ها در ایران است که ممکن است به بروز تبعات منفی اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی منجر شود (سبحانیان نژاد، ۲۰۱۱، اشرفی، ۱۳۹۶). با توجه به اینکه، موضوع اشتغال و دستیابی افراد به شغل موردنظر، از اساسی‌ترین نیازهای یک جامعه محسوب می‌شود (Martins et al., 2014)، لذا این چالشی برای اغلب سیاست‌گذاران کشور (مهر علی زاده و آرمان، ۲۰۰۸؛ بارانی و همکاران، ۲۰۰۹؛ قاسمی و همکاران، ۲۰۱۴) و یکی از دغدغه‌های اصلی خانواده‌ها و افراد تحصیل کرده بیکار تبدیل شده است (شیری و همکاران، ۲۰۱۲). در همین راستا، بهره‌برداری کامل و مناسب از منابع انسانی هر کشور باید به‌عنوان یکی از هدف‌های راهبردی توسعه همواره در نظر گرفته شود (بارانی و همکاران، ۲۰۰۹). در این بین، با روند رو به رشدی که فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در طی سال‌های اخیر داشته‌اند، متأسفانه نرخ بیکاری این قشر به ۴۳/۲ درصد در سال ۱۳۹۳ رسیده است (سبحانیان نژاد، ۲۰۱۱؛ یعقوبی و نجف‌لو، ۲۰۱۶) و نشان می‌دهد به‌موازات اینکه ظرفیت دانشگاه‌ها افزایش یافته، ولی فرصت‌های شغلی به‌موازات نیاز جامعه ایجاد نشده است (SSIC, 2012).

عدم هماهنگی بین تعداد دانش‌آموختگان با فرصت‌های شغلی موجود در بخش‌های مختلف اقتصادی، موجب بروز پدیده‌ی بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی شده است (کرباسی و همکاران، ۲۰۰۹). در این بین، نرخ بیکاری در بین جمعیت دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی دو برابر نرخ بیکاری سایر توده‌های بیکار و بالاترین نرخ بیکاری در بین دانش‌آموختگان دانشگاهی است (مردان‌شاهی و روشنفر، ۲۰۱۵؛ مهر علی زاده و آرمان، ۲۰۰۸). این امر نشان‌دهنده فراهم نبودن بستر اشتغال برای متخصصان کشاورزی در کشور می‌باشد و کاملاً ضروری است که برنامه‌ریزان مربوطه، عواملی که در بهبود آینده‌ی شغلی دانشجویان رشته‌های کشاورزی مؤثرند را در نظر داشته باشند (کرباسی و همکاران، ۲۰۰۹). بر اساس آمار، هم‌اکنون در کل کشور بیش از ۲۴۰ هزار دانش‌آموخته کشاورزی و منابع طبیعی عضو سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی وجود دارد که حدوداً تعداد ۵۷ هزار نفر از دانش‌آموختگان کشاورزی و منابع طبیعی جویای کار هستند (مهرعلی زاده و آرمان، ۲۰۰۸). این آمار خود، نشانگر مشکلات ساختاری در بازار کار کشور و نامتناسب بودن سامانه برنامه‌ریزی در نظام آموزش عالی با نیازهای بازار کار است. در واقع، متخصصانی که می‌توانستند با ورود به این بخش و کار و تلاش در بخش کشاورزی باعث پیشرفت، توسعه و خودکفایی در این بخش شوند، یا در این بخش نتوانسته‌اند مشغول به کار شوند و بیکار مانده‌اند یا به اشتغال در بخش‌های دیگر و شغل‌های کاذب روی آورده‌اند. در صورتی که ازلحاظ توان بالقوه اشتغال‌زایی، بخش کشاورزی رتبه نخست را به خود اختصاص داده است (بارانی و همکاران، ۲۰۰۹). از این رو، اگر به طریقی زمینه اشتغال برای دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی فراهم گردد، به‌راحتی می‌توان از این پتانسیل‌های بالقوه در جهت توسعه کشاورزی بهره برد (احمدپور دارانی و همکاران، ۲۰۱۱؛ حسینی لرگانی و همکاران، ۲۰۰۸). برای کاهش میزان بیکاری جوانان و دانش‌آموختگان، پیش از هر چیز بایستی راهکارهایی برای ورود جوانان به بازار کار را شناسایی کرد (سبحانیان نژاد، ۲۰۱۱).

اگرچه راهکارهای ارائه‌شده برای واکنش به چالش‌های بیکاری جوانان ممکن است از کشوری به کشور دیگر متفاوت باشد، ولی دیدگاه مشترکی بین کشورهای مختلف در خصوص نقش و پتانسیل "کارآفرینی جوانان" در رفع بیکاری دانش‌آموختگان جوان دانشگاهی وجود دارد (احمدی و همکاران، ۱۳۹۵؛ احمدی و همکاران، ۲۰۱۵). کارآفرینی برای توسعه اقتصادی یک جامعه به‌عنوان یکی از ارزان‌ترین ابزارها می‌باشد که شتاب‌دهنده تولید (احمدی و همکاران، ۱۳۹۵)، سبب پیشرفت هر بخش اقتصادی، سبب ایجاد خدمت جدید و یا بهبود ساختار تولید، ایجاد اشتغال، بهبود کیفیت زندگی، توزیع متناسب درآمد، کاهش اضطراب‌های اجتماعی (اردکانی و قنبری، ۲۰۱۱) و در نهایت به‌واسطه اقدامات اشتغال‌زایی، خلق نوآوری، خلاقیت و ایجاد محیط رقابتی می‌تواند نقش اساسی را در توسعه اقتصادی ایفا نماید. حال با توجه به نرخ بالای بیکاری در بین قشر تحصیل کرده، وجود نهادها و سازمان‌های صنفی خصوصی که بتواند این خلأ را پر نماید و دانش

آموختگان کشاورزی را برای ورود به بازار کار آماده نماید، می‌تواند مؤثر واقع گردد. لازمه اشغال در این بخش نیز داشتن روحیه کارآفرینانه و خلاقیت و نوآوری فردی و وجود نهادها و تشکلات پویا می‌باشد (رسولی آذر و همکاران، ۲۰۱۰؛ حسینی لرگانی و همکاران، ۲۰۰۸).

سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی

"سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی" بزرگ‌ترین و جامع‌ترین تشکل تخصصی در بخش کشاورزی بر اساس قانون مصوب مجلس شورای اسلامی، در ۱۳ مردادماه ۱۳۸۱، به‌طور رسمی فعالیت خود را آغاز کرده است و به‌واسطه تقویت خصوصی‌سازی از طریق گسترش فعالیت‌های نظام‌صنفا دانش‌آموختگان (اشرفی، ۱۳۹۶) می‌تواند در توسعه کارآفرینی و اشتغال پایدار کشاورزی برای دانش‌آموختگان در این عرصه بسیار سودمند واقع شود. این سازمان با دارا بودن نیروی انسانی متخصص در مقاطع مختلف در عرصه کشاورزی و منابع طبیعی، در صورت سامان‌دهی و مدیریت منابع و خدمات حمایتی، می‌تواند در راستای توسعه کشاورزی، حفظ منابع طبیعی، اشتغال و کارآفرینی پایدار و مبتنی بر شرایط بومی و متعاقب آن تحقق پیامدهای مدیریت پایدار منابع و انرژی، توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی و حتی امنیت پایدار را موجب گردد. در این بین، سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان از سال ۸۰ در استان شروع به فعالیت کرده است در حال حاضر این سازمان بیش از پنج هزار نفر عضو در استان لرستان دارد. این تعداد عضو در گرایش‌های مختلف کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست تحصیل کرده‌اند و در حال حاضر افرادی که در این سازمان عضو هستند در مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری فارغ‌التحصیل شده‌اند. همانگونه که آمارها نشان می‌دهند، فارغ‌التحصیلان رشته‌های کشاورزی در صدر جدول بیکاری در بین سایر رشته‌ها قرار دارند و استان لرستان نیز در بین استان‌هایی قرار می‌گیرد که بیشترین تعداد بیکاران در بین افراد تحصیل‌کرده را دارا می‌باشد. با توجه به مسئله "جایگاه کارآفرینی" و نقش آن در "اشتغال فارغ‌التحصیلان"، و نیز توجه به "اهداف و دامنه‌ی فعالیت‌های سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی"، هدف این مقاله "بررسی و تحلیل نقش‌آفرینی سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی در توسعه کارآفرینی دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی در استان لرستان" می‌باشد که در این راستا به سؤال زیر پاسخ داده خواهد شد:

۱- در راستای کارآفرینی دانش‌آموختگان کشاورزی، این نهاد چه سازوکارهایی می‌تواند داشته باشد؟

روش تحقیق

تحقیق حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و در گروه تحقیقات کیفی قرار می‌گیرد که در آن با استفاده از نظریه مفهوم‌سازی بنیادی، الگوی مفهومی ارائه شده است. این رویکرد یک نوع روش پژوهش کیفی است. جامعه آماری در این تحقیق افراد عضو این سازمان بوده‌اند و هدف تحقیق ایجاب نمود که در بین این افراد، اشخاصی انتخاب شوند که پیش‌زمینه، راهکارهای اجرا شده موفق و یا ایده‌های کاربردی دارند تا بتوانند مسئله مورد نظر را پاسخ دهند. در این مورد تلاش شده است تا از تمام اقشار نیز نمونه‌هایی داشته باشیم، و لذا با توجه به موارد ذکر شده، روش نمونه‌گیری هدفمند برای این تحقیق انتخاب شده است. در این مورد مدیران و شاغلین در این سازمان، اعضای این سازمان که در دانشکده کشاورزی (دانشگاه لرستان) مشغول تدریس بوده‌اند و یا افرادی که دانشجوی بوده‌اند و در نهایت برای اینکه نمونه‌های ما تمام موارد ممکن را در بر بگیرد به انتخاب اعضای این سازمان که بیکار نیز بوده‌اند نیز پرداخته شده است؛ که برای انتخاب مصاحبه‌شوندگان، از نمونه‌گیری از نوع هدفمند استفاده شده. در این نمونه برداری از موارد ممکن، دسته‌ای را انتخاب می‌کنیم تا بتوانیم همه ابعاد آنچه معرف جامعه است را بررسی کنیم و این کار تا جایی ادامه یافت که اطلاعات اشباع و نظریه مورد نظر با تمام جزئیات و با دقت تشریح شد (مهرعلی زاده و آرمان، ۲۰۰۸). در ابتدا با استفاده از مدل گلیرز و اشتراوس برای پرسش به پاسخ "سازوکارهای که سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی در جهت کارآفرینی دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی می‌تواند داشته باشد کدامند؟" مصاحبه‌هایی صورت گرفت که مصاحبه‌ها با سؤالات کلی و ساده شروع و به سمت سؤالات جزئی‌تر پیشرفت و جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها با فرایندی منظم و درعین حال مداوم و به‌صورت همزمان از مقایسه داده‌ها، صورت گرفت. در پژوهش حاضر برای اعتبار سنجی داده‌ها و

²Discovery of Grounded Theory (1967). Barney G. Glaser & Anselm Strauss.

یافته‌ها، از روش بازبینی توسط مشارکت‌کنندگان استفاده شده و پس از دریافت نظرات اصلاحی، ویرایش لازم انجام شد. برای افزایش قابلیت اطمینان پژوهش به تهیه مسیرنمای حسابرسی اقدام شد. در این تحقیق از تبادل نظر با هم‌تایان (پژوهشگرانی که تجربه انجام پژوهش کیفی داشتند) در فرایند تحلیل داده‌ها استفاده شده و از دخالت دادن قضاوت‌ها و ارزش‌های شخصی در تحلیل محتوای متون مصاحبه پرهیز شده است. تعیین محور تحلیل داده‌ها در نظریه داده بنیاد، کدگذاری بر اساس سه روش کدگذاری باز، محوری و گزینشی است. بعد از اتمام مصاحبه‌ها، در گام اول با استفاده از پیاده‌سازی مصاحبه‌ها به کمک تحلیل محتوا و به صورت مرور سطر به سطر متون "کدهای باز" استخراج شدند. در مرحله کدگذاری باز داده‌های به دست آمده از مصاحبه‌ها به صورت سطر به سطر جهت استخراج مفاهیم اولیه کدگذاری می‌شود، سپس، در مرحله کدگذاری محوری، مفاهیم و کدهای باز مشترک و مشابه از نظر معنایی در قالب مقوله‌های عمده با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA¹² طبقه‌بندی شده و در مرحله آخر یا کدگذاری گزینشی مقوله هسته انتخاب و ارتباط بین کلیه مقولات عمده حول محور مقوله هسته مورد بررسی قرار گرفته و سپس الگوی برخاسته از داده‌ها بر اساس خط سیر داستان ترسیم می‌شود.

نتایج و بحث

حجم نمونه این تحقیق ۲۴ نفر از دانش‌آموختگان در گرایش‌های مختلف کشاورزی و عضو سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی شهرستان خرم‌آباد بودند. برای انتخاب مصاحبه‌شوندگان، از نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد و ویژگی‌های شخصی افراد مصاحبه‌شونده در جدول شماره ۱ به تفکیک نشان داده شده است.

جدول شماره ۱ ویژگی‌های دموگرافیکی افراد مصاحبه‌شونده

وضعیت اشتغال	مقطع تحصیلی	جنسیت
بیکار	لیسانس	زن ۰/۲۵
شاغل	ارشد	۰/۵۷
	دکتری	۰/۱۸
		مرد ۰/۵۴

سؤال اصلی تحقیق، این بوده است:

"سازمان نظام مهندس منابع طبیعی و کشاورزی در راستای کارآفرینی دانش‌آموختگان کشاورزی چه سازوکارهایی می‌تواند داشته باشد؟" برای یافتن پاسخ این سؤال مصاحبه‌های نیم‌ساختارمند صورت گرفته شد و بعد از اتمام مصاحبه‌ها، در گام اول با استفاده از پیاده‌سازی مصاحبه‌ها به کمک تحلیل محتوا و به صورت مرور سطر به سطر متون "کدهای باز" استخراج شدند که در جدول شماره ۲ قابل مشاهده می‌باشند. تمام کدهای باز حاصله و موجود در جدول شماره ۲، برای استخراج پدیده محوری و نیز مقولات اصلی و فرعی به نرم‌افزار MAXQDA¹² منتقل شده‌اند. فرآیند تحلیلی نام‌گذاری مفاهیم و طبقه‌بندی و کشف ویژگی‌ها و ابعاد آن‌ها در کدگذاری محوری می‌گیرد که پژوهشگر مفاهیم را از زوایای داده‌ها از طریق انجام مقایسه‌ای مدام (الاکلنگی) از درون و بیرون مورد بررسی و تحلیل قرار می‌دهد تا دیدگاه متفاوتی نسبت به اهمیت و جایگاه مفاهیم کسب کند و در این تحقیق استخراج کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی توسط نرم‌افزار ذکر شده صورت گرفت.

جدول شماره ۲، کدهای باز حاصل تحلیل محتوای اولیه مصاحبه‌ها

پدیده محوری	کدهای باز حاصل از تحلیل محتوا برای تعیین مقولات اصلی و فرعی
سازوکارهای نقش‌آفرینی سازمان نظام مهندسی منابع طبیعی و کشاورزی در کارآفرینی آموختگان کشاورزی	معرفی افراد کارآفرین به نهادهایی مرتبط برای عقد قرارداد جهت فروش تولیدات، معرفی کسب‌وکارهای خرد کم سرمایه با محوریت فعالیت‌های کارآفرینانه، نیازسنجی برای اعضا در جهت گرایش‌های مرتبط برای کارآفرینی، ارائه روش‌های تازه در فرایند تولیدات، همکاری با اعضا برای تبدیل ایده‌های خلاقانه به ثروت، ارائه مشاوره‌هایی در جهت بهره‌مندی مفید افراد از وام‌های کشاورزی، تشکیل دوره‌های کارآموزی دانش‌آموختگان کشاورزی در جهت تقویت بنیه علمی و عملی آن‌ها، برگزاری دوره‌های آموزشی متناسب با نیاز روز در هر گرایش، تلاش برای شناسایی فرصت‌های بازار، برند سازی تولیدات اعضا در جهت پایداری تولید، تهیه اطلاعات جامع در مورد پتانسیل‌ها و مزیت‌های تولیدی هر منطقه برای تولیدات خاص، هدایت فعالیت‌های اعضا در زمینه‌های شناسایی‌شده، ارائه سامان‌هایی در جهت ارائه نیازهای استانی و منطقه‌ای برای تصمیم‌گیری اقدامات، انتقال دانش و اطلاعات از طریق برگزاری سمینارهای علمی، برگزاری جلسات با کارآفرینان برتر در حوزه‌های مختلف مرتبط با رشته‌های افراد عضو، ارائه خدمات آموزشی در زمینه کارآفرینی، حمایت‌های مالی از کارآفرینان ورشکسته، حمایت از نخبگان در جهت تبدیل ایده‌های آنان به عمل، حمایت‌های کاربردی از کارگاه‌های تولیدی، تلاش‌ها برای ایجاد زنجیره‌های ارزش بر اساس فعالیت‌های اعضا، برند سازی تولیدات اعضا در جهت پایداری تولید، تهیه اطلاعات جامع در مورد پتانسیل‌ها و مزیت‌های تولیدی هر منطقه برای تولیدات خاص، هدایت فعالیت‌های اعضا در زمینه‌های شناسایی‌شده، ارائه سامان‌هایی در جهت ارائه نیازهای استانی و منطقه‌ای برای تصمیم‌گیری اقدامات، تسریع در روند بوروکراسی‌های تشکیل تعاونی‌های مرتبط

منبع: یافته‌های تحقیق

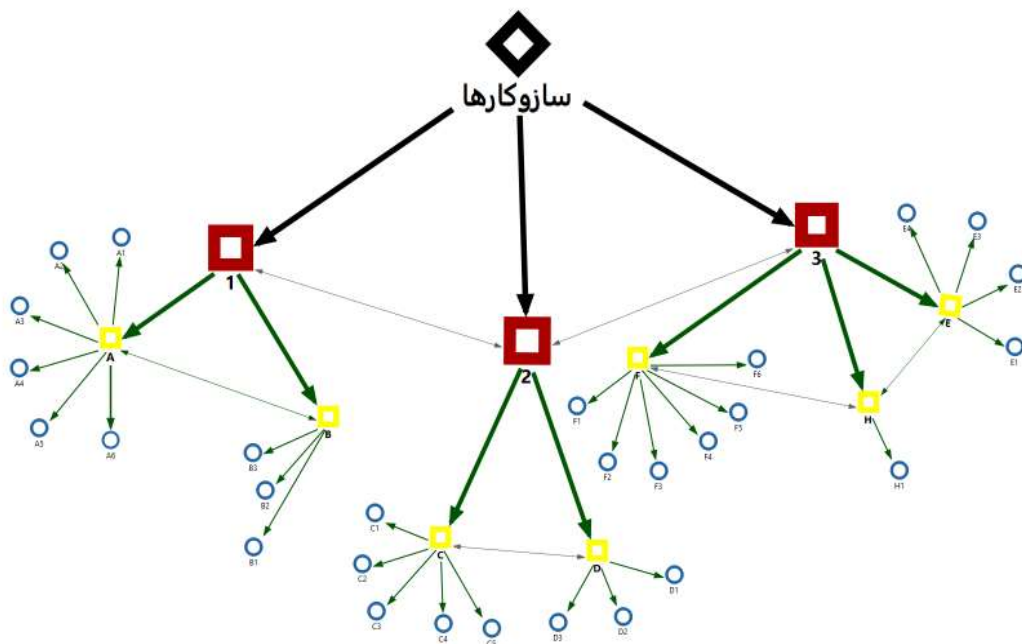
در این پژوهش پدیده محوری "سازوکارهای نقش‌آفرینی سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی در کارآفرینی دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی" بوده است که از تحلیل مصاحبه‌ها توسط نرم‌افزار MAXQDA12 صورت گرفته‌شده است و شامل سه مقوله اصلی و هفت مقوله فرعی هست که در جدول شماره ۳ نشان داده‌شده‌اند.

جدول شماره ۳، مقوله‌های اصلی و مقولات فرعی استخراج شده

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مقوله فرعی	مقوله فرعی
حمایت از کارآفرینان (مقوله شماره ۱)	حمایت‌های لجستیکی (A1-A6)	حمایت‌های مالی (B1-B3)	
	A1 = معرفی افراد کارآفرین به نهادهایی مرتبط برای فروش تولیدات	B1 = حمایت‌های مالی از کارآفرینان ورشکسته	
	A2 = معرفی کسب‌وکارهای خرد کم سرمایه به عمل	B2 = حمایت از نخبگان در جهت تبدیل ایده	
	A3 = نیازسنجی برای اعضا در جهت گرایش‌های مرتبط برای کارآفرینی	B3 = حمایت از کارگاه‌های تولیدی	
	A4 = ارائه روش‌های تازه برای ورود به بازار کار		
	A5 = همکاری با اعضا برای تبدیل ایده‌های خلاقانه به ثروت		
A6 = ارائه مشاوره‌هایی در جهت بهره‌مندی افراد از وام‌های دریافتی			
آموزش کارآفرینی (مقوله شماره ۲)	دوره‌های آموزشی C1-C5	تقویت روحیه کارآفرینی D1-D3	
	C1 = تشکیل دوره‌های کارآموزی در جهت تقویت بنیه علمی و عملی آن‌ها	D1 = تقویت روحیه کار مشارکتی اعضا	
	C2 = تشکیل دوره‌های آموزشی متناسب با نیاز روز در هر گرایش	D2 = یادگیری حل مسئله	
	C3 = انتقال دانش و اطلاعات از طریق تشکیل سمینارها	D3 = تشکیل دوره‌های آموزشی برای تقویت انگیزه کارآفرینی	
	C4 = برگزاری جلسات با کارآفرینان برتر		
C5 = ارائه خدمات آموزشی در زمینه کارآفرینی			
بسترسازی شغلی (مقوله شماره ۳)	رایزنی در جهت اشتغال E1-E4	نیازسنجی فعالیت‌ها F1-F5	H1 تسهیل روند امور اداری
	E1 = رایزنی با جهاد کشاورزی جهت واگذاری فعالیت‌های پژوهشی به اعضا در راستای حل مشکلات	F1 = تلاش برای شناسایی فرصت‌های بازار	H1 = تسریع در روند بوروکراسی‌های تشکیل تعاونی‌های مرتبط
	E2 = ارتباط با تعاونی‌های دانشجویی در جهت هدایت فعالیت‌ها	F2 = برند سازی تولیدات اعضا در جهت	
	E3 = تشکیل کارگروه‌هایی در جهت لینک شدن با سایر نهادها در جهت واگذاری فعالیت‌های پژوهشی به اعضا	F3 = تهیه اطلاعات جامع در مورد پتانسیل‌ها و مزیت‌های تولیدی هر منطقه برای تولیدات خاص	
	E4 = تشکیل گروه‌های تفکیک‌شده بر اساس گرایش‌های کشاورزی در جهت تسهیل ارائه راهنمایی و مشاوره به اعضا	F4 = هدایت فعالیت‌های اعضا در زمینه‌های شناسایی شده	
	F5 = ارائه سامان‌هایی در جهت ارائه نیازهای استانی و منطقه‌ای برای تصمیم‌گیری اقدامات		

منبع: یافته‌های تحقیق

مصاحبه‌شوندگان اظهار داشتند که گاهی برای دریافت وام اقدام می‌نمایند ولی تصمیم درستی برای هزینه کردن آن در ذهن ندارند و یا اگر اقدام نموده‌اند با شکست مواجه شده‌اند و یا آنچنان که تصور نموده‌اند نتوانسته‌اند سودی کسب نمایند، لذا مشاوره‌هایی در جهت بهره‌مندی افراد از وام‌های دریافتی، ارائه روش‌های تازه برای ورود به بازار کار، معرفی کسب و کارهای خرد کم سرمایه و نیز تهیه اطلاعات جامع در مورد پتانسیل‌ها و مزیت‌های تولیدی هر منطقه برای تولیدات خاص می‌تواند در این راستا مؤثر واقع گردد. همچنین از دیگر مشکلات مصاحبه‌شوندگان نداشتن بازار فروش هست، لذا اگر این سازمان بتواند در این زمینه نیز نقش‌آفرینی داشته باشد، می‌تواند مشکلات زیادی از این قشر را کم‌رنگ و یا حذف نماید. اقداماتی از قبیل معرفی افراد کارآفرین به نهادهایی مرتبط برای فروش تولیدات، حمایت از کارگاه‌های تولیدی، تلاش برای شناسایی فرصت‌های بازار و نیز ارائه سامان‌هایی در جهت ارائه نیازهای استانی و منطقه‌ای برای تصمیم‌گیری اقدامات را می‌تواند در جهت حمایت از کارآفرینان و افراد تولیدکننده برشمرد. همان‌طور که در نمودار شماره (۱) به‌عنوان خروجی نرم‌افزار MAXQDA¹² مشاهده می‌شود، حمایت از کارآفرینان که با عنوان مقوله شماره ۱ نشان داده شده است، دارای ۲ مقوله فرعی "خدمات لجستیک" و نیز "حمایت‌های مالی" می‌باشد. همچنین مقولات فرعی نظیر "دوره‌های آموزشی" و نیز تقویت روحیه کارآفرینی " زیرمجموعه مقوله بزرگ‌تری بانام مقوله "آموزش‌های کارآفرینی" می‌باشند که در شکل شماره ۱، با عنوان مقوله شماره ۲ نام‌برده شده است و در آخر نیز مقوله "حمایت‌های شغلی" که در شکل شماره ۱ با عنوان مقوله شماره ۳ نشان داده شده است، حاصل شده است که دربرگیرنده مقولات فرعی نظیر "رایزنی اشتغال" و "تسهیل روند امور اداری" و نیز "نیازسنجی فعالیت‌ها" می‌باشد



نمودار شماره ۱ سازوکارهای نقش‌آفرینی سازمان کشاورزی و منابع طبیعی در کارآفرینی دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی

بحث و نتیجه‌گیری

رمز توسعه کشاورزی استفاده از توان و آگاهی علمی دانش‌آموختگان دانشگاهی است و لازم است تا کارشناسان به عرصه‌های تولید وارد شده و دوشادوش کشاورزان فعالیت کرده و یافته‌های جدید تحقیقاتی را وارد عرصه کنند. تردیدی نیست که دانش‌آموختگان کشاورزی با ورود به عرصه تولید در افزایش کمی و کیفی محصولات نقشی تعیین‌کننده خواهند داشت، ولی امروز جای خالی کارشناسان ماهر در عرصه تولید به‌خوبی مشخص می‌باشد تا بتوانند دانش را از دانشگاه استخراج و بایبانی ساده‌تر به کشاورزان منتقل شود. با توجه به اینکه تمامی دانش‌آموختگان امکان جذب در ادارات دولتی را ندارند، لذا وجود روحیه کارآفرینی این قشر به‌خوبی خواهد توانست که بستر

اشتغال را فراهم نماید. یکی از مسائلی که دانش‌آموختگان دانشگاهی با آن مواجه می‌باشند، نبود فرصت‌های لازم برای اشتغال و در نتیجه بیکاری پس از دانش‌آموختگی است که عوامل و دلایل بسیاری نظیر ضعف مهارتی، عدم توانایی در راه‌اندازی واحدهای اشتغال‌زا، نبود یا کمبود فرصت‌های شغلی و ... بر گسترش این امر دامن زده است. با این حال، می‌توان بیان نمود که فرهنگ‌سازی کارآفرینی که همانا توسعه و تقویت روحیه کارآفرینی می‌باشد، می‌تواند در راستای حل مشکلات دانش‌آموختگان مؤثر واقع گردد. همان‌طور که نتایج این تحقیق نشان داد "سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی" می‌تواند نقش مؤثر و انکارناپذیری را در این راستا ایفا نماید یکی از کارکردهای این سازمان در جهت کارآفرینی و اشتغال‌زایی دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی "حمایت‌های مالی و حمایت‌های تولیدی بود"، در این راستا می‌توان بیان نمود که رشته‌های کشاورزی این قابلیت را دارند که با به‌کارگیری علم آموخته‌شده از مراکز علمی و دانشگاهی و در صورت مهیا بودن شرایط به "تولیدات" ختم گردد، ولی عموماً این قشر دانش‌آموخته دارای توانایی مالی اندکی می‌باشند و گاهی در مراکز دانشگاهی بیشتر با مباحث نظری و تئوری ارتباط داشته‌اند، لذا سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی در این راستا می‌تواند با فراهم نمودن امکانات و تسهیلات موردنیاز برای تولیدکنندگان و نیز ارائه آموزش‌های کارآفرینی برای بهره‌بردن دانش‌آموختگان از فرصت‌های بالقوه موجود نقش مؤثری را ایفا نماید. از دیگر کارکردهای این سازمان، می‌توان به "آموزش‌های کارآفرینی" در راستای اشتغال‌زایی دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی اشاره نمود. در این راستا نیز می‌توان به "برگزاری دوره‌های آموزشی متناسب با نیاز روز در هر گرایش"، "ارائه خدمات آموزش برای ادامه تحصیل اعضا"، "ارائه خدمات آموزشی در زمینه‌های موضوعی" اشاره نمود.

منابع:

- ۱- اشرفی، ۱۳۹۵. وظایف سازمان کشاورزی و منابع طبیعی جمهوری اسلامی ایران. موجود در <http://ardebil.iaeo.org/post/83349393>
- ۲- احمدی، فر، ش. نبی زاده و سعید احمدی. ۱۳۹۵. بررسی عوامل مؤثر بر کارآفرینی فارغ‌التحصیلان کشاورزی، اقتصاد و توسعه کشاورزی، ۲۶ (۹۴): ۲۷۴-۲۵۳
- ۳- اردکانی، ب.، و محمد قنبری، ۲۰۱۱. ایجاد اشتغال در کشاورزی و حذف موانع. کنفرانس ملی استخدام فارغ‌التحصیلان کشاورزی و منابع طبیعی. تهران، دانشگاه تربیت مدرس، https://www.civilica.com/Paper-NCOAGC01-NCOAGC01_038.html
- ۴- احمد پور دریانی، م. نیک بین، ه. کریمی، ۲۰۱۱. عوامل مؤثر در توسعه کارآفرینی در خدمات مشاوره مهندسی کشاورزی زنجان. تحقیقات اقتصادی و توسعه کشاورزی ایران. ۴۲ (۲): ۵۴۶-۵۳۵
- ۵- احمدی، ف. نبی زاده، ش. و احمدی، س. ۲۰۱۵. بررسی عوامل مؤثر بر کارآفرینی فارغ‌التحصیلان کشاورزی، اقتصاد و توسعه کشاورزی. ۲۴ (۹۶): ۲۷۴-۲۵۳
- ۶- بارانی، ش. آتاری، ز. زرافشانی، ک. ۲۰۰۹. مطالعه دلایل گرایش کارآفرینی دانشجویان علوم کشاورزی کاربرد دارد (مطالعه موردی: استان کرمانشاه). توسعه کارآفرینی. ۲ (۴): ۷۳-۹۹
- ۷- قاسمی، س. بهرامیان، س. احمدوند، ۲۰۱۴. عوامل مؤثر در ظرفیت کارآفرینی و اشتغال به تحصیلات تکمیلی (مطالعه موردی: دانشجویان کارشناسی کشاورزی در دانشگاه یاسوج). کارآفرینی و کشاورزی ۱ (۱): ۱۹-۱
- ۸- حسینی لورگانی، م. میر آرام رزی، ر. رضایی، س. ۲۰۰۸. آموزش کارآفرینی در هزاره جدید؛ زیرساخت برای استخدام فارغ‌التحصیلان تحصیلات عالی تحقیق و برنامه ریزی در آموزش عالی ۱۴ (۵۰): ۱۳۷-۱۱۹
- ۹- کرباسی، آ. عثنی اشعری، ه. عاقل، ه. ۲۰۰۹. پیش‌بینی شغل در بخش کشاورزی در ایران. مجله اقتصاد در توسعه کشاورزی (علوم و فناوری کشاورزی). ۲۲ (۲): ۳۱-۴۳
- ۱۰- مردان‌شاهی، م. م. روشنفر، ۲۰۱۵. فرمولاسیون استراتژی‌های توسعه کارآفرینی کشاورزی در میان فارغ‌التحصیلان کشاورزی و منابع طبیعی، راهبردهای کارآفرینی در کشاورزی. ۲ (۴): ۱۰-۱

- ۱۱- مهرالی زاده، ی. آرمان، س. 2008. مطالعه در مورد قابلیت استخدام فارغ التحصیلان دانشگاهی، نسخه ویژه مدیریت ۹، ۷۳-۸۶.
- ۱۲- رسول آذر، س. حسینی، م. حسینی، ف. میردامادی، م. ۲۰۱۰. مکانیزم های موثر برای طراحی شبکه خدمات مشاوره کشاورزی در استان آذربایجان غربی، ایران. مجله علوم کاربردی جهان، ۱۰ (۱۱)، ۱۲۷۸-۱۲۷۲.
- ۱۳- شیرینی، ن. محمدی، د. حسینی، م. ۲۰۱۲. هدف کارآفرینی دانش آموزان کشاورزی: تأثیر مدل نقش، حمایت اجتماعی، هنجارهای اجتماعی و مطلوب درک شده. دانش پژوهان کتابخانه، آرشيو تحقیقات علمی کاربردی.
- ۱۴- سبحان نژاد، ل. ۲۰۱۱. بررسی دلایل عدم اشتغال فارغ التحصیلان کشاورزی و راه حل های آن. کنفرانس ملی استخدام فارغ التحصیلان کشاورزی و منابع طبیعی. دانشگاه تربیت مدرس.
- ۱۵- یغویی، ج. نجف لوپ، 2016. شناسایی استراتژی های توسعه کارآفرینی سازمانی در تعاونی های کشاورزی (مطالعه موردی: شهرستان آبخار). کارآفرینی در کشاورزی. ۴ (۱)، ۷۵-۹۳.
- ۱۶- Martins, S., C. Couchi, L. Parat, C. Federico, D. Roberto and S. Maureen. 2004. Barriers to entrepreneurship and business creation. EEC/Act04/02, European Entrepreneurship Cooperation. Retrieved from www.eec-observatory.org.

